

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Π.Μ.Σ. «ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ»

Ακαδ. Έτος: 2018-2019

**ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ
ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ
ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΝΕΩΝ**

ΜΑΘΗΜΑ: «Πόλη και Εγκληματικότητα, Αίσθημα Ανεσφάλειας και Τιμωρητικότητα»

Παρουσίαση : Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα (17/5/2019)

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Μεταπτυχιακοί φοιτητές:

- Ασημακόπουλος Βασίλειος
- Καρβουνιέρη Μυρσίνη
- Μιτουλάκη Μαρία
- Πάνου Γρηγόριος
- Πεσλής Θωμάς
- Ρένεσης Σταύρος
- Τηγάνης Κωνσταντίνος
- Τριανταφυλλοπούλου Κατερίνα

Συντονίστρια:

Δρ. Ελένη Κοντοπούλου

ΠΟΙΟΣ ΕΧΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ;

Κάθε άτομο από τη στιγμή της γέννησής του!

ΧΑΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΕΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ;

Χάνεται μόνο το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία για **ορισμένο χρονικό διάστημα.**

ΔΕΝ χάνονται τα υπόλοιπα δικαιώματα τα οποία άλλωστε προβλέπονται στο Νόμο (άρθρο 4 παρ.1 Σωφρονιστικού Κώδικα).

ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ;

Διεθνή Κείμενα:

- ✓ Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948)
- ✓ Σύμβαση Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Τρόπων Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (1984)
- ✓ Βασικές Αρχές Μεταχείρισης των Κρατουμένων (1990)

Ευρωπαϊκά Κείμενα:

- ✓ Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1950)
- ✓ Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (1987)

Εθνικά Κείμενα:

- ✓ Σύνταγμα της Ελλάδος
- ✓ Σωφρονιστικός Κώδικας (Ν. 2776/1999)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την πρόληψη των
βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή
ταπεινωτικής μεταχείρισης (CPT)

Επισκέψεις σε χώρους κράτησης

ΑΠΟ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΕΝΑΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΣ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ;

- 1) «Το αλφαβητάρι του κρατουμένου», διαθέσιμο στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:

http://www.ministryofjustice.gr/site/Portals/0/uploaded_files/uploaded_17/AlfavitariKratoumenou.pdf

ΑΠΟ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΕΝΑΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΣ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ;

- 2) «Συνοπτικός οδηγός για αλλοδαπούς κρατούμενους και αποφυλακισμένους», διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Ν.Π.Ι.Δ. «ΕΠΑΝΟΔΟΣ»:
http://www.epanodos.org.gr/documents/10186/909161/syn_odigos_gr.pdf/78c94752-5599-4cad-862b-3003d6bd205b

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΓΙΑ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ
ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΥΣ
2015

Πρόγραμμα
Νέα Γενιά
σε Δράση

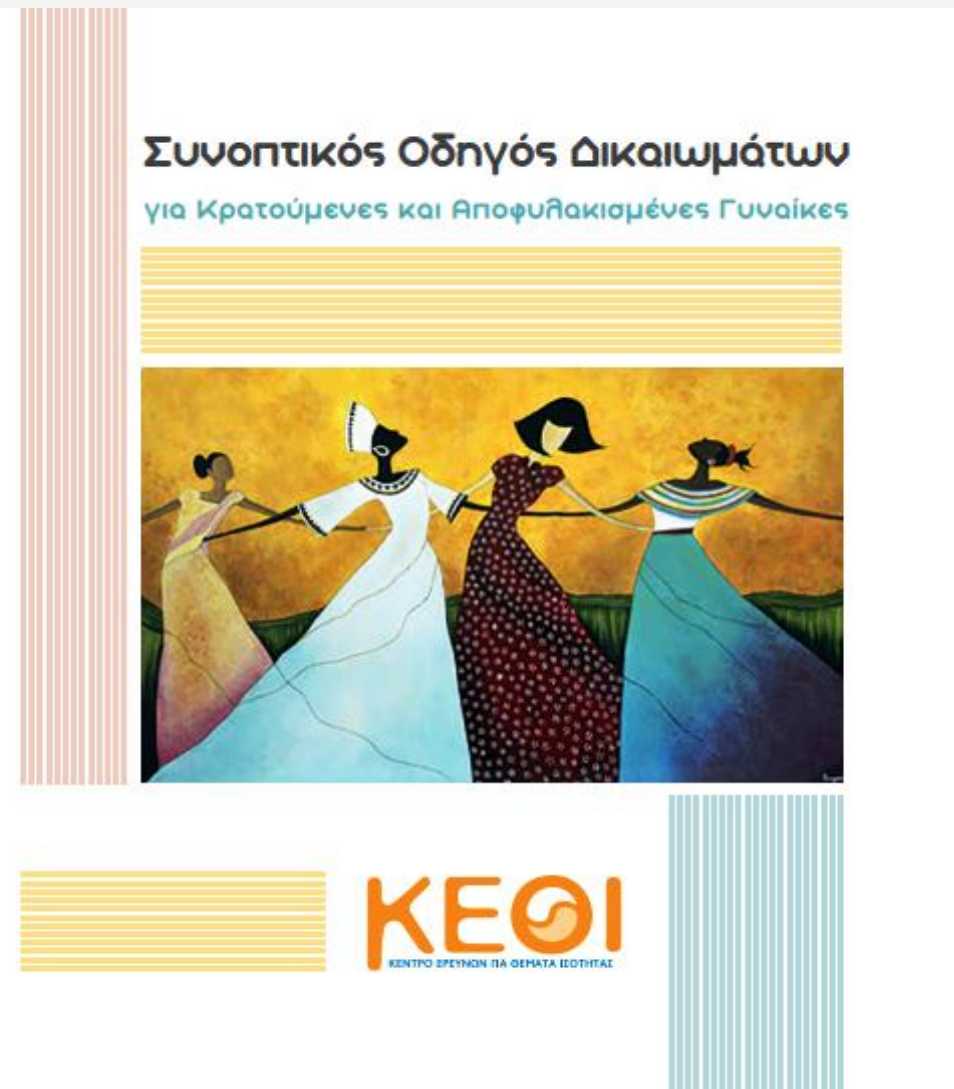
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΝΕΝΤΑΞΗΣ
ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΖΟΜΕΝΩΝ

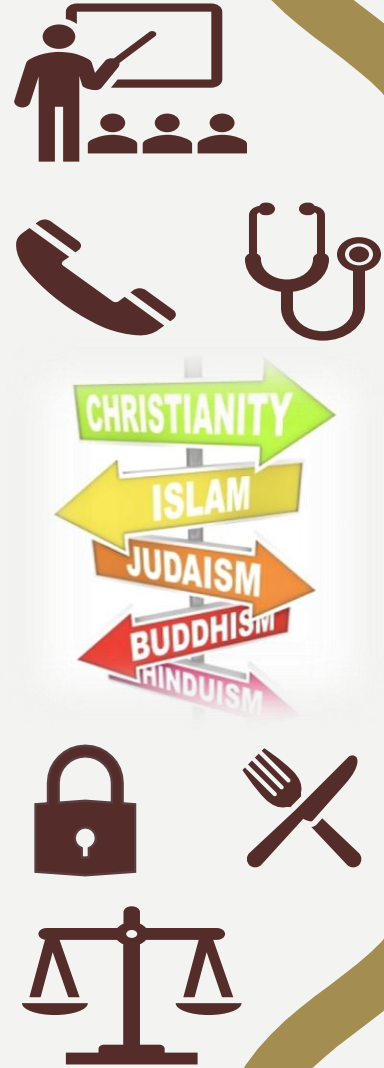
ΑΠΟ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΕΝΑΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΣ ΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ;

- 3) «Συνοπτικός οδηγός για κρατούμενες και αποφυλακισμένες γυναίκες», διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Ν.Π.Ι.Δ. «ΕΠΑΝΟΔΟΣ»:
http://epanodos.org.gr/documents/10186/0/KETHI-ENTYPO_LOW-I.pdf/7638b758-7ce2-493b-ab4d-aae7bc6cfde7

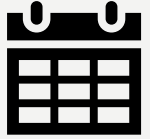

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ (ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ):

1. Δικαίωμα στην εκπαίδευση
2. Δικαίωμα για την υποβολή αίτησης άδειας
3. Δικαίωμα στην επικοινωνία με τους οικείους
4. Δικαίωμα για παροχή ιατρικής περίθαλψης
5. Δικαίωμα για παροχή έννομης προστασίας
6. Δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων
7. Δικαίωμα του «εκλέγειν»
8. Δικαίωμα στην υγιεινή και σίτιση
9. Δικαίωμα στην άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων
κ.α.

ΑΣ ΠΟΥΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ:

✓ Άδειες

(άρθρα 54-58 Σωφρονιστικού Κώδικα)

✓ Επικοινωνία με οικεία πρόσωπα

(άρθρα 52-53 Σωφρονιστικού Κώδικα)

✓ Υγειονομική περίθαλψη

(άρθρα 27 -30 Σωφρονιστικού Κώδικα)

✓ Έννομη προστασία

(άρθρο 6 Σωφρονιστικού Κώδικα)

✓ Εκπαίδευση

(άρθρο 35 Σωφρονιστικού Κώδικα)

ΑΔΕΙΕΣ

- Τακτικές

(Από 1 έως 6 ημέρες)

- ✓ Η διάρκεια της άδειάς μπορεί να αυξάνεται έως 9 ημέρες, μόλις συμπληρωθούν τα 2/5 της ποινής ή τα 12 έτη σε περίπτωση επιβολής ποινής ισόβιας κάθειρξης
- ✓ Συνολικά, χωρίς τα οδοιπορικά, η άδεια μπορεί να είναι το μέγιστο 45 ημέρες το χρόνο
- ✓ Ποιος αποφασίζει; ➡ **Το Πειθαρχικό Συμβούλιο**

- Έκτακτες

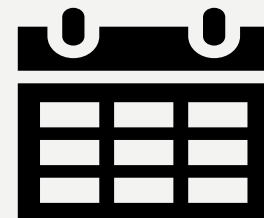
(Για έκτακτες και απρόβλεπτες ανάγκες)

- ✓ Για 24 ώρες κατ' ανώτατο όριο είτε με συνοδεία είχε χωρίς συνοδεία
- ✓ Ποιος αποφασίζει; ➡ **Ο Εισαγγελέας επόπτης**

- Εκπαιδευτικές

(Για κρατούμενους φοιτητές)

Ποιος αποφασίζει; ➡ **Το Πειθαρχικό Συμβούλιο**

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΟΙΚΕΙΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Αλληλογραφία

Επισκέψεις

Κοινόχρηστα τηλέφωνα
(καρτοτηλέφωνα)

Διαδίκτυο

**Χώρος παιδικού επισκεπτηρίου
στις φυλακές Αγίου Στεφάνου στην Πάτρα,**

πηγή: <https://tempo24.news/eidisi/82794/patra-se-paidiko-domatio-tha-vlepoyn-ta-paidia-toys-oi-kratoymenoi-stis-fylakes-agioy>

ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Κάθε κρατούμενος έχει δικαίωμα:

- ✓ Να **εξετάζεται** από τον **ιατρό του καταστήματος** κατά την εισαγωγή του και **όποτε** το ζητήσει με σημείωμά του
- ✓ Να **ζητήσει εξέταση** από **ιδιώτη ιατρό**, με την παρουσία του ιατρού του καταστήματος, **με δικές του δαπάνες**
- ✓ Να **λαμβάνει**, με την παρουσία του νοσηλευτή ή άλλου εντεταλμένου υπαλλήλου, **φάρμακα με συνταγή ψυχιάτρου**
- ✓ Να **νοσηλεύεται** στο νοσοκομείο κρατουμένων ή σε εξωτερικό νοσοκομείο, εάν η κατάσταση της υγείας του το απαιτεί
- ✓ Να **λαμβάνει γνώση** των αποτελεσμάτων των ιατρικών εξετάσεών του
- ✓ Να **μην υποβάλλεται χωρίς τη θέλησή του (ή χωρίς εντολή του εισαγγελέα επόπτη)** σε εξετάσεις, επεμβάσεις ή αγωγή. **Εξαίρεση:** Εάν υπάρχει υποψία ότι είναι φορέας λοιμώδους ή μεταδοτικού νοσήματος.
- ✓ Να **μην υποβάλλεται ποτέ** σε οποιαδήποτε ιατρικά ή άλλα **πειράματα**

ΕΝΝΟΜΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Σε περίπτωση παράνομης ενέργειας ή εντολής:

- Ο κρατούμενος μπορεί να απευθυνθεί μέσα σε εύλογο χρόνο στο **Συμβούλιο Φυλακής**.
- Και εάν **η αναφορά απορριφθεί**; ➡ Μέσα σε **15** ημέρες από την κοινοποίηση της απόρριψης ή μέσα σε **1 μήνα** από την υποβολή της αναφοράς, αν δεν εκδόθηκε απόφαση, έχει δυνατότητα άσκησης **προσφυγής**
- Σε ποιο όργανο προσφεύγει; ➡ **Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών**
(δυνατότητα δωρεάν νομικής αρωγής)
- Η διεύθυνση του καταστήματος υποχρεούται να διαβιβάζει **το αργότερο μέσα σε 3 εργάσιμες** ημέρες κάθε αναφορά ή επιστολή απευθυνόμενη προς δημόσια αρχή ή διεθνή οργανισμό, **χωρίς να λαμβάνει γνώση του περιεχομένου**.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- ✓ Το κράτος **έχει υποχρέωση** να παρέχει σε κάθε κρατούμενο την κατά το νόμο υποχρεωτική 9ετη εκπαίδευση
- ✓ Σε κάθε κατάσταση κράτησης, **είναι υποχρεωτικό** πλέον να λειτουργούν σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (άρθρο 31 Ν. 4521/2018)
- ✓ Οι παρεχόμενοι τίτλοι σπουδών είναι **ισότιμοι** με τους αντίστοιχους των σχολών της ίδιας βαθμίδας εκπαίδευσης, **χωρίς** να προκύπτει ότι αποκτήθηκαν σε κατάσταση κράτησης
- ✓ Η ενημέρωση για τα προγράμματα που λειτουργούν στο κατάστημα παρέχεται από την **κοινωνική υπηρεσία**

Πρότυπο σχολικό συγκρότημα Ε.Κ.Κ.Ν.Αυλώνα
πηγή:

https://photos.google.com/u/0/share/AFI QipOg4 I loP5oA0Cb0 q7BmNMkEnqDe7q5PqNFCTYss8zZtpJ0F02Yxc7NrjLlz_TQI x Q/photo/AFI QipMEooXKklKph9Ao_7Fpf4q2qelFdCbKh48rrf8 m?key=c0hFZHHdMEhyOFNtMWIfWFlYXzdwdUt3U I V2RXB3

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα:

- ✓ Να **υποβάλλουν αίτηση** για να παρακολουθήσουν κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης (όπως Δημοτικό Σχολείο, Γυμνάσιο, Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας, Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης) ή πρόγραμμα επαγγελματικής κατάρτισης που υλοποιείται στο κατάστημα κράτησης που βρίσκονται.
- ✓ Να **συνεχίσουν τις σπουδές** τους στην **τριτοβάθμια εκπαίδευση** ή να φοιτήσουν σε αναγνωρισμένο εκπαιδευτικό ίδρυμα, είτε παρακολουθώντας από απόσταση, είτε λαμβάνοντας εκπαιδευτική άδεια, μετά από αίτηση στο Πειθαρχικό Συμβούλιο
- ✓ Να **συμμετέχουν** σε εξετάσεις του **Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας** και να αποκτήσουν το πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας (**για τους αλλοδαπούς κρατούμενους**).

ΚΑΘΕ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΣ ΟΜΩΣ ΕΧΕΙ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Αναλυτικότερα, οι υποχρεώσεις στο «Αλφαβητάρι του Κρατουμένου», σελ. 40

Ορισμένες εξ αυτών είναι:

- ✓ Να **συνεργάζεται** στις τακτικές ή έκτακτες έρευνες ατομικών ειδών και στις σωματικές έρευνες
- ✓ Να **σέβεται** τους συγκρατούμενους και να συμπεριφέρεται κόσμια στο προσωπικό του καταστήματος κράτησης
- ✓ Να **ακολουθεί** τις οδηγίες του προσωπικού και το πρόγραμμα
- ✓ Να **υποβάλλεται** σε πειθαρχικό έλεγχο
- ✓ Να **μην καπνίζει** όπου δεν επιτρέπεται
- ✓ Να **μην εμποδίζει** το φωτισμό του κελιού/θαλάμου και να διευκολύνει την καταμέτρηση και τον οπτικό έλεγχο
- ✓ Να **ακολουθεί** τους κανόνες ατομικής υγιεινής και την καθαριότητα του χώρου
- ✓ Να **μην παραλαμβάνει** από τους επισκέπτες τηλεκάρτες ή άλλα αντικείμενα που δεν επιτρέπεται

ΚΛΕΙΝΟΝΤΑΣ, ΑΣ ΔΟΥΜΕ...

**ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟ ΤΟ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗ

ΣΟΥΗΔΙΑ

Σωφρονιστικό Κέντρο Κρίστιανσταντ

(ιδρύθηκε το 1944,

για κρατούμενους από 18-21 ετών)

- ❖ Προγράμματα απεξάρτησης
- ❖ Ανάγνωση βιβλίων
- ❖ Ενασχόληση με την κηπουρική
- ❖ Τρεις (3) ώρες ελεύθερου χρόνου
- ❖ Επίσκεψη στην κινητή βιβλιοθήκη της πόλης μία (1) φορά την εβδομάδα

Επάνω: Κελί κρατουμένου.
Κάτω αριστερά: Τραπεζαρία φυλακής.
Κάτω δεξιά: Αθλητικές εγκαταστάσεις.

Πηγή φωτογραφιών:
<http://www.kathimerini.gr/1018060/gallery/periodiko-k/reportaz/oi-pelates-toy-kristianstant>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γαλανού, Μ. (2011). *Σωφρονιστική μεταχείριση και δικαιώματα των τελούντων υπό κράτηση προσώπων*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδ. Σάκκουλα
2. «Human Rights and Prisons: Trainer's guide on Human Rights Training for Prison Officials» (2005). United Nations, New York & Geneva
3. Πιτσελά, Α. (2003). *Διεθνή κείμενα σωφρονιστικής πολιτικής*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδ. Σάκκουλα.
4. Σπινέλλη, Κ. & Τσίτσουρα, Α. (επιμ.) (1996). *Κρατούμενοι και δικαιώματα του ανθρώπου*. Σειρά: ΙΜΔΑ, εκδ. Σάκκουλα
5. «Οι πελάτες του Κρίστιανσταντ», διαθέσιμο: <http://www.kathimerini.gr/1018060/gallery/periodiko-k/reportaz/oi-pelates-toy-kristianstant>
6. «Συνοπτικός οδηγός για αλλοδαπούς κρατούμενους και αποφυλακισμένους», διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Ν.Π.Ι.Δ. «ΕΠΑΝΟΔΟΣ»: http://www.epanodos.org.gr/documents/10186/909161/syn_odigos_gr.pdf/78c94752-5599-4cad-862b-3003d6bd205b
7. Συνοπτικός οδηγός για κρατούμενες και αποφυλακισμένες γυναίκες», διαθέσιμος στην ιστοσελίδα του Ν.Π.Ι.Δ. «ΕΠΑΝΟΔΟΣ»: http://epanodos.org.gr/documents/10186/0/KETHI-ENTYPO_LOW-I.pdf/7638b758-7ce2-493b-ab4d-aae7bc6cfde7
8. Σωφρονιστικός Κώδικας – Ν. 2776/1999 (ΦΕΚ 291/Α/24-12-1999)-Βάση Νομικών Δεδομένων “ΝΟΜΟΣ”
9. « Το Αλφαβητάρι Του Κρατουμένου: Δ ι κ α ι ώ μ α τ α & Υ π ο χ ρ ε ώ σ ε ι ς », Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας Και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων-Γενική Γραμματεία Αντεγκληματικής Πολιτικής, Μάρτιος 2016, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα http://www.ministryofjustice.gr/site/Portals/0/uploaded_files/uploaded_17/AlfavitariKratoumenou.pdf
10. «Το Σύνταγμα της Ελλάδος» (2008). Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδ. Σάκκουλα
11. <http://www.sofron.gov.gr/nomothesia/>

ΤΕΛΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ